

Håndtering af specielt flergangsudstyr. Infektionshygiejniske forholdsregler, regional instruks			
Udgiver	Region Midtjylland		
Fagligt ansvarlig	Mona Ramskov Kjærsgaard/MONKJA/RegionMidtjylland	Version	10
Kvalitetsansvarlig	Lica Nyerup Hansen/LICJOH/RegionMidtjylland	Gældende fra	28-11-2017
Ledelsesansvarlig	Louise Nesgaard Al-Saadi/LOUNES/RegionMidtjylland	Næste revision	26-02-2019
Ændringer	<p>Under definitioner er "egne desinfektionsmidler i Region Midt" fjernet. Der kan i stedet for i detaljer læses om dette i dokumentet "Desinfektion. Infektionshygiejniske forholdsregler, regional retningslinje".</p> <p>Under punktet vedrørende termometre er fjernet sætning om, at rektale termometre bør undgås til patienter kendt med Clostridium difficile eller norovirus infektion. Rektale termometre skal altid håndteres, så der ikke sker smittespredning.</p> <p>Henstandsdesinfektionsmiddel er ændret til sekusept 4% - link til relevant dokument.</p>		

[Formål](#)

[Patientgruppe/Patientforløb/Anden målgruppe](#)

[Definition af begreber](#)

[Fremgangsmåde](#)

[Dokumentation](#)

[Ansvar](#)

[Referencer](#)

Formål

Forebygge smittespredning via udstyr i forbindelse med undersøgelse, behandling, pleje og træning.

[Tilbage til top](#)

Patientgruppe/Patientforløb/Anden målgruppe

Alt personale der skal udføre rengøring og desinfektion i sundhedssektoren.

[Tilbage til top](#)

Definition af begreber

Rengøring: En proces, der fjerner støv, smuds, biologisk materiale og mikroorganismer i et omfang, som reducerer risikoen for opformering og spredning af mikroorganismer. Overfladen skal fremstå synligt ren.

Rengøring er en forudsætning for en optimal desinfektion og evt. sterilisation.

Til rengøring anvendes én af følgende muligheder:

- Vand, rengøringsmiddel og mikrofiberklud/anden klud
- Vand og mikrofiberklude. Vælges denne metode uden brug af rengøringsmiddel, skal metoden godkendes af den lokale hygiejneorganisation
- Forfugtede klude (skal benyttes indenfor 8 timer)
- Præpareret engangsklud (se producentens vejledning)

Desinfektion: En proces, der er i stand til at dræbe og inaktivere patogene mikroorganismer i et sådant omfang, at det desinficerede kan benyttes uden risiko for infektion.

Sterilisation: En proces, som fører til fuldstændigt fravær af mikroorganismer.

Overfladedesinfektion: Aftørring med et egnet desinfektionsmiddel af ikke-kritisk udstyr, fast inventar eller kontaktpunkter, når det er vurderet, at der er behov for dette, f.eks. ved forekomst af særligt resistente mikroorganismer eller efter synlig forurening.

Henstandsdesinfektion: Nedsænkning af udstyr i et egnet desinfektionsmiddel.

Synlig forurening: Forurening med blod, væsvæsker, sekret, ekskret eller andet synligt snavs.

Ikke-kritisk udstyr: Udstyr, der anvendes til kontakt med intakt hud eller uden direkte kontakt med patienten.

Semi-kritisk udstyr: Instrumenter og udstyr, der kommer i kontakt med intakte, ikke-sterile slimhinder eller ikke-intakt hud, f.eks. anæstesi- og respirationsudstyr, nogle endoskoper, rektaltermometre m.m.

[Tilbage til top](#)

Fremgangsmåde

Lokal tilføjelse for Aarhus Universitetshospital

På AUH anvendes mikrofiberklude til rengøring. Producentens anvisning for brugen af kludene følges.

Generelle betragtninger

Udstyr og instrumenter skal som hovedregel rengøres mellem patienter, rengøres og desinficeres mellem patienter eller rengøres, desinficeres og steriliseres mellem patienter. Metoden afhænger af, hvordan udstyret har været anvendt, hvordan udstyret genanvendes, og i visse tilfælde også af, hvad udstyret kan tåle.

Se e-Dok [Desinfektion. Infektionshygiejniske forholdsregler, regional retningslinje](#)

Se e-Dok [Sterilisation. Infektionshygiejniske forholdsregler, regional retningslinje](#)

I specielle tilfælde kan man efter en konkret risikovurdering vælge at ændre metode eller frekvens. Dette dokumenteres i en lokal instruks.

Risikovurderingen bygger på:

- Hvilken type udstyr/inventar, der er tale om
- Hvad det har været anvendt til
- Hvor det har været anvendt
- Har det været udsat for stænk og sprøjt og/eller er berørt af mange hænder?
- Har det været anvendt til patienter med isolationskrævende mikroorganismer eller isolationskrævende infektion?
- Patientens modtagelighed overfor infektioner

Risikovurderingen kan evt. foregå i samarbejde med infektionshygiejnisk enhed.

Under rengørings -og desinfektionsprocessen anvendes personlige værnemidler. Handsker skiftes mellem urene og rene opgaver, og der udføres håndhygiejne.

Tekstiler håndteres og opbevares efter retningslinjen: [Håndtering af tekstiler til flergangsbrug på hospitalerne. Infektionshygiejniske forholdsregler, regional retningslinje](#)

Genbehandling af scannere og prober: [Desinfektion - Infektionshygiejniske forholdsregler, regional retningslinje](#)

Ud fra ovenstående generelle betragtninger er der udarbejdet vejledninger for følgende:

- Blodtryksmanchetter, stetoskoper og staseslanger
- Termometre
- Løfte-, lejrings- og træningsudstyr
- IT udstyr

Blodtryksmanchetter, stetoskoper og staseslanger

<i>Blodtryksmanchetter</i>	<p>Blodtryksmanchetter er overvejende at betragte som ikke-kritisk udstyr</p> <p>Materialet skal kunne tåle rengøring og desinfektion enten manuelt eller med varmedesinfektion. Blodtryksmanchetterne skal være tørre, inden de tages i brug.</p> <p>En blodtryksmanchet, der er synligt ren, kun har været brugt på intakt hud og ikke har været udsat for stænk og sprøjt, bør som hovedregel rengøres mellem hver patient. Alternativt kan manchetten desinficeres mellem patienter og rengøres med fastlagte intervaller.</p>
----------------------------	--

	Ved synlig forurening (f.eks. fugtig manchette), kontakt på ikke-intakt hud og efter brug hos isolationspatient, skal blodtryksmanchetter altid rengøres og efterfølgende desinficeres med egnet desinfektionsmiddel.
<i>Stetoskoper</i>	<p>Stetoskoper er overvejende at betragte som ikke-kritisk udstyr</p> <p>Et stetoskop, der er synligt rent, kun har været brugt på intakt hud og ikke har været udsat for stænk og sprøjt, bør som hovedregel rengøres mellem hver patient. Alternativt kan stetoskopet desinficeres mellem patienter og rengøres med fastlagte intervaller.</p> <p>Ved synlig forurening, kontakt på ikke-intakt hud og efter brug hos isolationspatient, skal stetoskopet altid rengøres og efterfølgende desinficeres med egnet desinfektionsmiddel.</p>
<i>Staseslanger</i>	<p>Staseslanger anvendes overvejende på hel hud, med tekstil under og må betegnes som ikke-kritisk udstyr.</p> <p>Staseslanger kan både være til engangsbrug, single-patient use eller flergangsbrug. Staseslanger er produceret af forskellige materialer, f.eks. gummi, silikone eller tekstil.</p> <p>Staseslanger til flergangsbrug rengøres. Staseslanger af tekstil vaskes på valideret vaskeri mellem patienter eller som minimum med fast frekvens afhængig af brugen.</p> <p>Ved synlig forurening, kontakt på ikke-intakt hud og efter brug hos isolationspatient, skal staseslangen altid rengøres og efterfølgende desinficeres med egnet desinfektionsmiddel eller vaskes på valideret vaskeri. Alternativt vælges i disse situationer engangs- eller single-patient use staseslanger.</p>

Termometre

Termometre, der anvendes rektalt, oralt og axillært, er semikritisk udstyr. Håndteringen af semikritisk udstyr skal foregå, således at der ikke sker smittespredning til omgivelserne.

Efter brug skal termometret anbringes i en uren zone - en kapsel, skål eller lignende. Brugte termometre håndteres som forurenede udstyr, også efter at beskyttelsesovertræk (inderposen) er fjernet. Termometre skal rengøres og efterfølgende desinficeres jvf. nedenstående skema.

Vær opmærksom på:

- Der skal altid anvendes beskyttelsesovertræk på termometre
- Termometrene anvendes jvf. producentens anvisninger
- Termometrene skal være væsketætte, skal kunne tåle rengørings- og desinfektionsmidler og skal kunne henstandsdesinficeres

<i>Digitale flergangstermometre, der anvendes rektalt, axillært eller oralt</i>	<p>Termometeret:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der skal altid anvendes beskyttelsespose • Rengøres med vand og sæbe og børste nedsænket under vand • Henstandsdesinficeres med Sekusept 4%. Se e-Dok Desinfektion. Infektionshygiejniske forholdsregler, regional retningslinje • Skylles under vandhane og tørres i rent klæde <p>Af æstetiske grunde kan forskellige termometre (rektalt, axillært eller oralt) holdes adskilt i forbindelse med rengøring, desinfektion og opbevaring.</p> <p>Desinfektionsopløsningen kan genanvendes til henstandsdesinfektion af termometre med samme type anvendelse (rektalt, axillært eller oralt), men kasseres enten ved synlig forurening eller max. 24 timer efter blanding.</p>
---	--

Øretermometre	Engangsøretragten kasseres efter brug. Termometret rengøres og desinficeres med egnet desinfektionsmiddel.
---------------	---

Løfte-, lejrings- og træningsudstyr

<p>Liftsejl</p> 	<p>Sendes til vask:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mellem patienter • Ved synlig forurening • Efter længere tids brug hos samme patient <p>I en fysioterapi, hvor patienter kortvarigt liftes med rent tøj på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved plastbelagte overflader rengøres sejlet mellem patienterne • Sejlet sendes til vask i vaskeriet ved synlig forurening • Sejlet rengøres med et fast interval, som fastsættes af afdelingen
<p>Overflytningsplatform</p> 	<p>Overflytningsplatformen kaldes også returner, molift, raiser m.v.</p> <p>Overflytningsplatformen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rengøres dagligt på kontaktpunkter • Ved synlig forurening rengøres og desinficeres med egnet desinfektionsmiddel • Rengøres grundigt med et fast interval. Intervallet fastsættes af afdelingen (logbog)
<p>Vendelagen</p> 	<p>Vendelagen kaldes også masterturner eller fourwayglide.</p> <p>Opbevares jvf. e-Dok om Håndtering af tekstiler til flergangsbrug på hospitalerne. Infektionshygiejniske forholdsregler, regional instruks</p> <p>Der lægges et lagen over overdelen, som sendes til vask sammen med øvrigt linned. Overdelen på masterturneren skiftes på baggrund af en risikovurdering.</p> <p>Ved langtidsindlagte patienter sendes underdelen/madrasbetrækket til vask i vaskeriet ved grundig rengøring af sengen, ved synlig forurening og mellem patienter.</p>
<p>Overflytningsboard</p> 	<p>Overflytningsboard kaldes også masterboard, visionboard eller glidebrædt</p> <p>Anvendes betræk på boardet, skiftes betrækket mellem patienter.</p> <p>Boardet rengøres mellem hver patient.</p> <p>Ved synlig forurening og ved brug hos isolerede patienter, skal boardet rengøres og efterfølgende desinficeres med egnet desinfektionsmiddel.</p>
<p>Glidestykke</p> 	<p>Glidestykke kaldes også glidedug eller spilerdug.</p> <p>Sendes til vask i vaskeriet eller kasseres:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mellem patienter • Ved synlig forurening • Efter længere tids brug hos samme patient

	Opbevares i ren pose tæt på brugsstedet. Posen kan anbringes f.eks. på kulisseskinne eller på sengens fodende.
<i>Små og store redskaber til træning</i>	<p>Det anbefales, at alle patienter udfører hånddesinfektion forud for anvendelse af træningsredskaber. Dette letter rengøringen efter træningen.</p> <p>Der bør lokalt udarbejdes instrukser i afdelinger, hvor patienter selvtræner i forhold til rengøring af berøringsflader og håndgreb.</p> <p>Med fastlagt interval foretages grundig rengøring efterfulgt af desinfektion med ethanol. Intervallet fastsættes af afdelingen.</p> <p>Træningsredskaber med tekstil er patientbundne og vaskes efter brug i vaskeriet.</p>
<i>Redskaber der anvendes til træning på gulv/ gulvarealer</i>	<p>Redskaber, der benyttes på gulv, skal altid betragtes som urene.</p> <p>Der bør lokalt udarbejdes instrukser, der beskriver behovet for tøjskift hos patient og personale, der hhv. udøver og varetager træning på gulv.</p> <p>Der anbefales daglig gulvvask og rengøring af redskaber.</p>

IT-udstyr

IT-udstyr er ifølge litteraturen en kilde til krydsinfektion mellem patienter (jvf. [Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer - Nybygning og Renovering](#)).

IT-udstyr omfatter i denne instruks både tastatur til computere (bærbare og stationære), mus, telefoner (bærbare og stationære), touch-skærme og tablets.

Ikke alt udstyr tåler desinfektionsmidler, og da specielt tastaturet kan være vanskeligt at rengøre og desinficere, kan dette beskyttes under brug af enten engangsplastikposer eller vask- og desinficérbare formstøbte tastaturbeskyttere.

IT-udstyr, der berøres af urene hænder, udgør en risiko for indirekte kontaktsmitte. Det er vigtigt lokalt at blive enige om, hvor vidt IT-udstyr skal betragtes som rent (i så fald udføres hånddesinfektion *før* brug) eller som urent (så udføres hånddesinfektion *efter* brug).

Håndhygiejne er således en vigtig procedure i forbindelse med brug af IT-udstyr

Generelt skal ledninger ophænges af hensyn til rengøring. Blæsere skal holdes fri for støv, da støv kan indeholde sygdomsfremkaldende mikroorganismer.

Det er hensigtsmæssigt, at afdelinger har beskrevet, hvem der skal rengøre og desinficere det forskellige IT-udstyr.

Patienter anbefales at medbringe eget IT-udstyr.

<i>Patientnært udstyr som tastatur, mus, telefoner og tablets</i>	<p>Rengøres og desinficeres efterfølgende med et egnet desinfektionsmiddel dagligt, samt ved synlig forurening.</p> <p>Tablets og andet IT-udstyr til brug for patienter på patientstuer rengøres og desinficeres med egnet desinfektionsmiddel mellem patienter og ved synlig forurening.</p>
<i>Tastaturer og telefoner som har flere/mange brugere</i>	<p>Rengøres dagligt.</p> <p>Ved synlig forurening rengøres og desinficeres efterfølgende med egnet desinfektionsmiddel.</p> <p>"Udstyr i lommer" rengøres efter hver vagt eller efter endt brug.</p> <p>Alternativt kan udstyret desinficeres, og rengøres samt desinficeres med egnet desinfektionsmiddel med fastlagte intervaller.</p>
<i>Tastatur og telefoner med kun én/samme bruger (f.eks. på lægekontorer)</i>	Rengøres ved perioderengøring.

<i>Touch skærme (LCD, Cetrea, tablets) som har flere/mange brugere</i>	Rengøres dagligt. Ved synlig forurening rengøres og desinficeres efterfølgende med egnet desinfektionsmiddel. Alternativt kan udstyret desinficeres, eller rengøres samt desinficeres med egnet desinfektionsmiddel med fastlagte intervaller. På skærme der ikke tåler ethanol, anvendes en fugtet klud med klorprodukt. Desinfektionsmidlet må aldrig sprayes på skærmen. Der må ikke komme fugt ned i gummilisten rundt om skærmen.
--	---

[Tilbage til top](#)

Dokumentation

Afviselser fra instruksen skal fagligt begrundes.

[Tilbage til top](#)

Ansvar

Det er afdelingsledelsens ansvar, at denne instruks følges.

[Tilbage til top](#)

Referencer

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om generelle forholdsregler i sundhedssektoren. CEI 1. udgave. Statens Serum institut, 2017.](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om supplerende forholdsregler ved infektioner og bærertilstand i sundhedssektoren. CEI 5. udgave. Statens Serum Institut, 2016.](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om desinfektion i sundhedssektoren. CEI 1. udgave. Statens Serum Institut, 2014](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om håndhygiejne. CEI 1. udgave. Statens Serum Institut, 2013](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer for rengøring i hospitals- primærsektoren, herunder dagtilbud og skoler. CEI 1. udgave. Statens Seruminstitut, 2015](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om håndtering af tekstiler til flergangsbrug i sundhedssektoren CEI 1. udgave. Statens Seruminstitut, 2015](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer for nybygning og renovering i sundhedssektoren CEI 1. udgave. Statens Seruminstitut, 2013](#)

[Tilbage til top](#)